

6. Poročilo o delu Pokrajinskega arhiva v Novi Gorici za l. 1980, Pokrajinski arhiv v Novi Gorici - zbirka dokumentarnega gradiva. — 7. Poročilo o delu Pokrajinskega arhiva v Novi Gorici za l. 1981, Pokrajinski arhiv v Novi Gorici - zbirka dokumentarnega gradiva. — 7a. Ustna informacija Magdalene Čehovin, arhivske strokovne sodelavke v Pokrajinskem arhivu v Novi Gorici. — 8. Poročilo o delu Pokrajinskega arhiva v Novi Gorici za l. 1982, Pokrajinski arhiv v Novi Gorici - zbirka dokumentarnega gradiva. — 9. Dopis Pokrajinskega arhiva v Novi Gorici, št. 23/15-83, 4. 5. 1983, Pokrajinski arhiv v Novi Gorici - zbirka dokumentarnega gradiva. — 10. Poročilo o delu Pokrajinskega arhiva v Novi Gorici za l. 1983, Pokrajinski arhiv v Novi Gorici - zbirka dokumentarnega gradiva. — 11. Gradivo za analizo arhivske dejavnosti Republiškega komiteja za kulturo, 1987-1988, Pokrajinski arhiv v Novi Gorici - zbirka dokumentarnega gradiva. — 12. Dopis Pokrajinskega arhiva v Novi Gorici, št. 2/6-1/86, 15. 1. 1986, Pokrajinski arhiv v Novi Gorici - zbirka dokumentarnega gradiva.

Bavarska arhivska šola v Münchnu za delavce javnih arhivov, ki so pred tem opravili višjo ali visoko stopnjo izobrazbe

Vesna Gotovina

Zaradi vse večje želje, da bi tudi na slovenskem prostoru organizirali posebno šolo za arhivske delavce, sem se ob svojem študijskem obisku v Glavnem državnem arhivu v Münchnu zanimala tudi za potek in vsebino šolanja na bavarski arhivski šoli.

Nemei dajo zelo velik poudarek strokovni izobrazbi delavcev, ki delajo z arhivskim gradivom, zato sta bili na področju zahodnonemške države ustanovljeni dve šoli. Prva je v Marburgu in pokriva vse federalne enote razen Bavarske, ki ima svojo šolo. Bavarska šola za arhivske delavce ima za seboj že bogato zgodovino, saj je začela delovati že pred petindvajsetimi leti. Za vsako stopnjo izobrazbe imajo tudi poseben izobraževalni program. Šolo obiskujejo arhivski delavci državnega, komunalnih, privatnih, gospodarskih in cerkvenih arhivov.

Program šolanja za kandidate, ki so končali višjo stopnjo izobrazbe

Kriteriji za vpis v arhivsko šolo so dokaj strogi, saj je za vpis potrebno opraviti preskus znanja ter predložiti popolno dokumentacijo o dotedanjem šolanju. Izpit opravljajo kandidati na Generalni direkciji državnih arhivov Bavarske v Münchnu.

S preiskusom znanja (sprejemnim izpitom) naj bi kandidat pokazal svoje splošno in strokovno znanje, ki ga bo v arhivski šoli potreboval. Sestavljen je iz poznavanja: temeljev bavarske in državnosti ZRN, položaja ZRN v svetu, državnih in gospodarskih vprašanj, razvoja družbe, bavarske zgodovine od 16.-20. stoletja in aktualnih političnih dogodkov.

Ta del preskusa znanja poteka pisno in traja dve uri. Za vpis na šolo pa so potrebna še splošna znanja, in sicer: nemškega jezika, matematike, tujega jezika, latinskega jezika. Eden od pogojev za vpis je tudi starost kandidata, in sicer 25-30 let.

Na koncu seštejejo povprečje vseh ocen. V primeru, da kandidat ne opravi sprejemnega izpita, ima pravico izpit ponovno opravljati. Na Generalni direkciji naredijo na podlagi rezultatov razvrstilno listo.

Po uspešno opravljenem šolanju na arhivski šoli dobijo kandidati naziv arhivskega inšpektorja.

Cilj arhivske šole je usposobiti kandidata za arhivskega inšpektorja, ga seznaniti s strokovnimi vprašanji, tako da bo znal samostojno in zanesljivo reševati strokovna vprašanja.

Trajanje in potek izobraževanja

Šolanje traja 3 leta. Obsega strokovna predavanja in praktični del. Vse skupaj obsega najmanj 2400 šolskih ur. Študij je sestavljen iz sedmih izobraževalnih delov:

1. prvi del strokovnih predavanj (traja 3 mesece),
2. začetni praktični del (traja 5 mesecev),
3. drugi del strokovnih predavanj (traja 5 mesecev),
4. glavni del praktičnega izobraževanja (traja 7 mesecev),
5. tretji del strokovnih predavanj (traja 5 mesecev),
6. zaključni del praktičnega izobraževanja (traja 6 mesecev),
7. četrti del strokovnih predavanj (traja 5 mesecev).

Strokovna predavanja

Strokovna predavanja obsegajo tudi vaje in seminarje. Predmetnik študija je zelo obsežen, vendar sem se ga odločila objaviti v celoti, ker tudi v Sloveniji razmišljamo o ustanovitvi podobne šole za arhivske delavce:

PREDMET	STROKOVNI DEL					PRAKSA		
	UR	1.del	2.	3.	4.	I.	II.	II.
1. Osnove zgodovinske delitve dežel in upravna zgodovina Bavarske do 1508	52	52	-	-	-	-	-	-
2. Osnove zgodovinske delitve dežel in upravna zgodovina Bavarske od 1508 – 1799	105	-	105	-	-	-	-	-
3. Osnove zgodovinske delitve dežel in upravna zgodovina Bavarske od 1799 do danes	103	-	-	63	40	-	-	-
4. Osnove gospodarske zgodovine Bavarske	41	-	-	21	40	-	-	-
5. Osnove pravne zgodovine	60	26	-	14	20	-	-	-
6. Osnove cerkvenega prava	48	-	-	28	20	-	-	-
7. Splošna arhivistika I	88	26	21	21	20	-	-	-
8. Splošna arhivistika II (vpogled v bavarske arhive in glavne fonde)	108	26	21	21	20	-	-	-
9. Diplomatika I Listine	62	-	21	21	20	-	-	-
10. Diplomatika II (akti in uradniške knjige)	116	13	21	42	40	-	-	-
11. Metodologije shranjevanja in urejanja arhivskega gradiva	62	-	21	21	20	-	-	-
12. Metode reprodukcij arhivskega gradiva in shranjevanje le-teh	41	-	-	21	20	-	-	-
13. Temeljne smernice arhivistike kot znanosti	21	-	21	-	-	-	-	-
14. Postavitve razstav	21	-	-	21	-	-	-	-
15. Delo arhivov v javnosti	20	-	-	-	20	-	-	-
16. Vrednotenje arhivskega gradiva (izločanje)	21	-	21	-	-	-	-	-
17. Skrb za arhivsko gradivo	10	-	-	-	10	-	-	-
18. Arhivska zgradba in oprema arhiva	42	-	42	-	-	-	-	-
19. Avtomatska obdelava podatkov in uporaba računalnikov v arhivistiki	21	-	21	-	-	-	-	-
20. Dokumentacija in informacije	21	-	-	21	-	-	-	-
21. Nemška paleografija	366	52	63	63	60	40	48	40
22. Latinska paleografija	150	26	42	42	40	-	-	-
23. Latinski jezik listin	20	20	-	-	-	-	-	-
24. Osnove heraldike in sfragistike	26	26	-	-	-	-	-	-
25. Osnove numizmatike	10	-	-	-	10	-	-	-
26. Osnove kronologije	21	-	21	-	-	-	-	-
27. Državno pravo in državoznanstvo	53	-	32	21	-	-	-	-
28. Splošno pravo	40	26	14	-	-	-	-	-
29. Javno službeno pravo I (za uradnike)	86	13	-	21	20	20	12	-
30. Javno službeno pravo II (za uslužbenec in delavce)	61	-	21	-	20	-	-	-
31. Gospodarstvo in priračun države Bavarske I I. – III. del	79	13	21	21	-	-	24	-
32. Gospodarstvo in priračun države Bavarske II IV. del	57	-	-	21	20	-	-	16
33. Finančno poslovanje arhivov	57	-	-	21	20	-	-	16
34. Upravna tehnika in organizacija pisarne	45	-	21	-	-	-	24	-
35. Osnove knjižničarstva	28	28	-	-	-	-	-	-
36. Metode dela	28	28	-	-	-	-	-	-
37. Osnova psihologije z ozirom na potrebe arhivov	20	-	-	-	20	-	-	-
38. Obiski slušateljev v arhivih	138	14	21	21	-	31	35	16

Pri vsakem delu predavanj mora narediti kandidat 4-5 inšpekcijskih del.

Praktični del študija

Obsega izobraževanje na delovnem mestu in spremljajoča predavanja. Podrobnosti o poteku in programu izobraževanja ureja Generalna direkcija državnih arhivov Bavarske v sodelovanju z Državnim ministrstvom za pouk in kulturo v Münchnu.

Preizkus znanja (nastavitveni oz. končni izpit)

Izpit je sestavljen iz pisnega in ustnega dela. Kandidati opravljajo izpit na Generalni direkciji državnih arhivov Bavarske po splošnih pravilih o opravljanju izpitov. Točno je določeno, koliko vprašanj dobi kandidat in iz katerih področij, omejen je tudi čas pisanja.

Pisni del izpita je potrebno opraviti pozitivno, da se lahko pristopi k ustnemu delu. Ustni del izpita je prav tako kot pisni časovno omejen (na 45 min.) in sestavljen z vprašanj iz vseh področij izobraževalnega programa.

Skupna ocena je vsota iz ocene pisnega in ustnega dela ter ocene celotnega študija.

Ponavljjanje izpita

Kandidati lahko ponovno opravljajo izpit najprej čez šest mesecev.

Ta predpis je pričel veljati 1. junija 1979.

Arhivska šola za kandidate, ki so končali visoko šolo

Pogoji za vpis na to šolo so naslednji: dokončana pravna ali filozofska fakulteta, stalno delovno mesto, 32 let starosti, znanje latinskega in francoskega jezika in opravljeni, točno določeni državni izpiti, ki so jih kandidati opravili že v času službovanja.

Po končanem šolanju in uspešno opravljenem izpitu dobi kandidat naziv arhivskega referenta. Šola traja dve leti. Obsega teoretični in praktični del izobraževanja. Učni načrt naredi Generalna direkcija bavarskih arhivov v Münchnu. Praktični del šolanja traja dvajset mesecev in se opravlja v bavarskih arhivih, teoretični del pa traja deset mesecev na Bavarski arhivski šoli (Bayerischen Archivschule). Šolanje poteka na pšodlagi cikličnih predavanj, in sicer vsake tri do pet let, glede na število kandidatov, kar je razvidno iz učnega načrta za izobraževalni cikel 1988/91.

PREDMET	ŠT. UR	TEORIJA			PRAKSA
		1.	2.	3.	
I. ARHIVISTIKA					
1. Razvoj arhivske vede in vedenja o fondu	108	48	48	12	-
2. Splošna arhivistika	48	48	-	-	-
3. Nemška in mednarodna arhivska organizacija	12	-	-	12	-
4. Pisarniško poslovanje	12	12	-	-	-
5. Izločanje gradiva	36	-	24	12	-
6. Urejanje in popisovanje I (listin, uradniških knjig)	60	-	48	12	-
7. Urejanje in popisovanje II	60	-	12	48	-
8. Diplomatika I	48	24	24	-	-
9. Diplomatika II (uradniške knjige, akti)	60	48	-	12	-
10. Diplomatika III (zapuščine, zbirke, časopisi, uradniški tisk, slikovno, filmsko, tonsko gradivo)	36	-	-	36	-
11. Količina gradiva in empirično socialno raziskovanje	12	-	-	12	-
12. Materialno varstvo arhivskega gradiva	12	-	-	12	-
II. ZGODOVINSKE POMOŽNE VEDE					
13. Heraldika in sfragistika	18	12	6	-	-
14. Genealogija	6	-	6	-	-
15. Numizmatika	12	-	-	12	-
16. Mere in uteži	12	12	-	-	-
17. Historična geografija	24	24	-	-	-
18. Kartografija	12	12	-	-	-
19. Nemška paleografija	132	48	48	24	12
20. Latinska paleografija	132	48	48	24	12
21. Francoska paleografija	36	36	-	-	-
22. Kronologija	12	12	-	-	-
III. ARHIVSKA TEHNIKA					
23. Arhivska reprografija	12	-	12	-	-
24. Restavriranje	12	-	12	-	-
25. Arhivska zgradba in arhivska oprema	24	24	-	-	-
26. Avtomatska obdelava podatkov - informacije in dokumentacije	36	-	24	12	-

PREDMET	ŠT. UR	TEORIJA			PRAKSA
		1.	2.	3.	
IV. ZGODOVINSKA STROKA					
27. Nemško in bavarsko zgodovinsko pravo	180	72	72	36	-
28. Katoliško in evangeličansko cerkveno pravo kot državno pravo	48	48	-	-	-
29. Osnove rimskega prava	12	-	12	-	-
30. Ustavna in upravna zgodovina do 1799	60	-	48	12	-
31. Ustava in upravna zgodovina od 1799 dalje	60	-	48	12	-
32. Bavarska militarna zgodovina in militarna organizacija	12	12	-	-	-
33. Gospodarska in socialna zgodovina srednjega veka	24	12	12	-	-
34. Gospodarska in socialna zgodovina novega veka	36	-	36	-	-
V. ARHIVSKA PRAVNA PRAKSA					
35. Arhivsko pravo	24	24	-	-	-
36. Organizacija uprave in upravni postopek	24	24	-	-	-
37. Pisarniško poslovanje	24	-	24	-	-
38. Upravno pravo	12	12	-	-	-
39. Javno službeno pravo	24	-	24	-	-
40. Gospodarsko in proračunsko poslovanje Svobodne države Bavarske	24	-	24	-	-
41. Uvod v komunalno proračunsko pravo	6	-	-	6	-
42. Predstavitev arhiva v javnosti (razstave, sodelovanje z izobraževalnimi ustanovami)	24	-	24	-	-
43. Redakejska tehnika	12	-	-	12	-
44. Knjižničarstvo	12	-	-	12	-
VI. OBISKI V ARHIVIH IN ŠTUDIJSKA POTOVANJA					
45. Obiski v vseh pomembnih arhivih, knjižnicah in zbirka na področju Münchna	60	-	-	-	60
46. Predavanja povabljenih predavateljev	30	-	-	-	30
47. Študijska potovanja po starih bavarskih čvabskih in frankovskih deželnih gospostvih	28	-	-	-	28

Izpit je sestavljen iz pisnega in ustnega dela. Kandidati imajo točno določene teme, iz katerih dobijo vprašanja pri pisnem delu izpita, ustni pa obsega vse teme, ki so bile v učnem programu. Za ocenjevanje in ponovno opravljanje izpita veljajo enaki pogoji kot za kandidate s višješolsko stopnjo izobrazbe.

Predpis o izobraževanju arhivskih delavcev je pričel veljati dne 1. maja 1965 in je bil dopolnjen dne 1. januarja 1988.

Kot je razvidno iz predmetnika Bavarske arhivske šole v Münchnu, obsega le-ta vsa področja, ki naj bi jih bodoči diplomant ustrezno uporabil pri svojem delu.

Evidentiranje filmskega gradiva v Avstrijskem filmskem arhivu na Dunaju in aktualna problematika varstva slikovnega gradiva v Arhivu Republike Slovenije

Ivan Nemanič

V dneh od 28. maja do 2. junija 1990 sem zaradi evidentiranja arhivskega gradiva v tujih arhivih

obiskal Avstrijski filmski arhiv z nalogo ugotovitve filmov, ki so pomembni za slovensko zgodovino.

Prvi dan obiska sem se udeležil slavnostnega simpozija, ki ga je pripravil Avstrijski filmski arhiv z naslovom *Das Audiovizuelle Gedächtnis* ob 35-letnici svoje ustanovitve. Na simpoziju so poleg avstrijskih filmskih raziskovalcev z referati sodelovali predstavniki iz številnih evropskih držav, med njimi prof. dr. Friedrich Kahlenberg iz Koblenza, direktor Nemškega zveznega arhiva, prof. dr. Karel Friedrich Reimers iz visoke šole za film in televizijo iz Münchna in prof. dr. Vittorio Martinelli, direktor filmskega festivala v Pordenonu. V referatih je bila predstavljena dejavnost Avstrijskega filmskega arhiva v preteklih 35 letih po sklenitvi Avstrijske državne pogodbe 1955. leta. Arhiv je prevzel filmske zbirke SHB-Medienzentrums, Avstrijskega zveznega inštituta za znanost in Avstrijske nacionalne biblioteke. Prof. dr. Kahlenberg je pripravil referat z naslovom *Filmski arhivi v prihodnosti*. Poudaril je pomen investicij v film, kopiranje gorljivih filmov na acetatni trak, zavarovanje in upoštevanje avtorskih pravic. Strokovnjaki v filmskih arhivih naj bi bili strokovno usposobljeni, z visoko izobrazbo. Tehnična opremljenost jim omogoča, da vzdržujejo, ohranijo in predstavijo gradivo, ki zanj skrbijo. Prof. Reimers je govoril o pomenu filmskih arhivov za znanstvene raziskave, o filmu